

SOS

Só hátán só

Somogyi Károlyné felvétele

Arról, hogy a Cserepes sor környékén miként sarjad a szemét, sokat és sokszor írunk. Ezúttal azonban titonnyáni só keveredett a szemétkupacok közé.

A Cserepes sori piac kft. üzemeltetésében működő törmeléklerakó-hely ugyanis felhivatalos szemétteppé nőtte ki magát. Így már az sem meglepő, hogy közel egy hónapig ázott ott az a tekintélyes mennyiségű só, mely útban volt a BIVINPEX (Cserepes sor 9.) telepén. A tíz éve — szakadozott, 50 kilós kiserelésű nejlonszakokban — raktározott só kövé keményedett, így a felhasználó számára értéktelenné vált. Újradarálni költségesebbnék ígérkezett,

mint kicsit odébb rakva, megszabadulni tőle. A tétel egyébként sem szerepelt a leltári ivenek, nem hiányzott senkinek a minőségét korlátlan ideig megőrző só. Azt, hogy felajánlják valamelyik mezőgazdasági vagy erdészeti szövetkezetnek, vagy téli útszóra a rászoruló tanácsoknak, sajnos csak utólag — hatósági eljárás után — merült fel a BIVINPEX-nél.

Az Átikövizig környezetvédelmi osztálya közbenjárásával, az aggódó állampolgári bejelentést követően ma estére, várhatólag, az igénylők egyikehez kerül a szemétre vetett sótömeg.

(varga)

Tej-szerűségek

Április 12-én idéztünk egy panaszos levélből, amely a tejtermékek minőségét kifogásolta. A levél után olvashatták azt a felvilágosítást is, amelyet a kifogásokkal kapcsolatban a Szegedi Tejipari Vállalattól kaptunk. Ennek lényege az volt, hogy az idén még nem érkezett termékekre reklamáció, ellenőrzésük többlépcsős, így szinte kizár, hogy a szabványnak nem megfelelő árut szállítsanak a boltokba.

Márpedig a pultokon — írnak olvasóink — igenis akad savanyú tej, felhasználhatatlan, folyós, rossz ízű, a valódira még csak nem is emlékeztető tejföl. Vagyis a tények minden magyarázat ellenére, tények maradnak, és további tájékozódást követelnek. Természetesen a tejipar után az élelmiszerüzletek vezetőit kérdeztük. Talán ott hibáznak? Úgy tűnik, ott sem. Ahogyan megtudtuk, általános gyakorlat városszerte, hogy a hajnalban „terített” tejet, tejfölt a szállítók a lezárt bolt előtti tárolókban hagyják. Ott olyan rövid ideig áll az áru — hiszen csakhamar jönnek (reggel fél 6-kor) a dolgozók —, hogy képtelenség azt feltételezni, már ezen az állomáshelyen veszít értékéből a tejtermék.

De menjünk tovább. A helyszín immár az üzletter, ahol a hűtőpultokba rakják a tejeszacskókat, tejfőlös dobozokat. Ami nem fér a pultba, azt a hűtőkamra nyel el a raktárterben. Onnan pótolják a napközben elfogyó mennyiséget, úgyelvé arra, hogy délelben érkező szállítmány ne keveredjék össze a reggelivel. Az érkezési sorrend betartása afféle arany szabály az üzletkeben. Téli és nyári időszakban érvényesül a szavatosság megállapításában, a fejek esetében az egy, illetve két nap. Kivételek a feltartósított tej, amely a gyártás napjától számítotottan öt, a tartós tej pedig 12 napig használható fel. A „bentragadt”, lejárt szavatosságú árut visszaküldik a gyárba.

Mindez így fest — ideális esetben. De hadd kételkedjünk. Mert ki ne látott volna már hanyag tanulólányokat, ahogyan mit sem törődve azzal a bizonyos

„arany szabállyal”, dobálják, csak dobálják a többi tetejére a tejeszacskókat? Vagy melyikünk kezébe ne akadt volna már lejárt szavatosságú tejtermék, amely még vigan kínálta magát a pulton? Am mindezt bizonyítani kell, csak úgy általánosságban egyetlen üzlet sem vádolható meg. Konkrét esetekben viszont mindenhol készek az „önvizsgálatra”, sőt kéri, vigyék vissza

a kifogásolt árut, mert csak így előzhetik meg, hogy okkal-joggal, vagy minden alap nélkül rossz hírtüket keltsék. A tejipar ugyanígy vélekedik. Akár a lakásra is kimennek, ha felhívják a 25-822-es számot, és nyomban ellenőrzik a kifogásolt terméket. A „tettenerésnek” csak ez az egyetlen járható útja. Eljenek vele...

Gombos Erzsébet

Miniszteri biztos a Malév élén

Derzsi András közlekedési, hírközlési és építésiügyi miniszter 1990. május 1-jei hatállyal meghatározatlan időre — miniszteri biztos-

ként — Fazekas Józsefet, a Malév nyugalmazott vezérigazgató-helyettesét bízta meg a vállalat vezérigazgatói teendőinek ellátásával.

Szeged a „térképre kerülhet”

Csak a telek biztos?

Több mint hatvan kereskedelmi, idegenforgalmi és ipari szakember volt kíváncsi tegnap délelőtt Reuven Sharon úr nagykövetségi első titkár — a magyar—izraeli kereskedelmi kapcsolatokkal és tőkebefektetésekkel foglalkozó szakember — előadására, az azt követő, gyakorlati kérdéseket is tárgyaló kötetlenebb beszélgetésre. Mindjárt akadt némi pirulnivalója is a magyar publikumnak, midőn az előadó a meghívó szövegét kijavítva, hangsúlyozta: hazája nem köztársaság, hanem állam, amely éppen '42 éve független.

— Mi a szerződést nem az emberekkel, hanem a várossal kötjük, nem hiszem, hogy ebből probléma származna.

— Egy 12-13 millió, dolláros beruházási munka a külföldet is érdekelheti. Ki lesz a kivitelező?

— Szabályos nemzetközi versenytárgyalást írunk ki, a jogoszlávok már most élénken érdeklődnek.

Helyzeti előny

Meglehetősen szerény a menyasszony hozománya — keresem meg Csonka Miklóst, a városi tanács kereskedelmi osztályvezetőjét. Már a közművekre se futja?

— Szégyellem bevallani, de most csak eddig ér a takarónk.

— Lehet így valamilyen feltételt diktálni?

— Meg fog lepődni, de lehet. Az elmúlt néhány hónapban legalább tíz különböző nyugati cég keresett meg bennünket ilyen, vagy hasonló ügyben. Önhibánkon kívül, egyszerűen Szeged fekvésének köszönhetően. Félúton Belgrád és Budapest között, három ország találkozási pontjánál...

— ...tehát ha nem az izraeliek, akkor mások?

— Május végéig nekik van előjoguk aláírni a szerződést, mi másokkal csak akkor kezdünk el tárgyalni, ha ez a „bolt” valamiért nem jön össze.

— Ha a beruházásba nem is, az üzemeltetésben csak részt vesz a tanács is.

— Igen, körülbelül 50 százalékban szeretnénk a munkódtetésben részt vállalni. Száz kisvállalkozónak — kereskedőnek, szolgáltatóknak — is jut majd hely az üzletközpontban

— A Délép ez esetben szinte az utca túloldalán építhetné. Tudnak nekik segíteni a tender elnyerésében?

— Az tény, hogy helyzeti előnye van a vállalatnak, de az már közlsem biztos, hogy ő is nyeri meg a versenytárgyalást. Ez egyébként csak a dolog egyik része. A másik az, hogy ez a vállalkozás 500 új munkahelyet is terem, ami nem lebecsülendő mai, munkanélküliséggel fenyegető világunkban.

Kovács András

Szellemi termék

A négy és félmillió Izraelnek több mint 80 százaléka zsidó vallású és az emberek kilenczede városban él. Hús foglalkoztatott közül csak egy dolgozik a mezőgazdaságban, de így is önelátóak. Az egy főre jutó bruttó nemzeti termék meghaladja a 9 ezer dollárt. Az alapanyagban szegény ország speciális termékekkel lehet csak versenyképes a világpiacon. Igen fejlett az orvosi elektronika, a távközlés, a számítástechnika, a napenergia hasznosítása. A bruttó nemzeti termék 3 százalékát fordítják kutatásra, illetve fejlesztésre.

A két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok ma még meglehetősen szerények. Idén a magyarok legfeljebb 40 millió dollár értékben szállítanak ki, míg az import értéke jó esetben fele lesz ennek. A kiszállított termékek skálája nem túl széles: alumíniumárak, olajos magvak, meggy, paprika, Tungram-termékek.

A tőkére áhító dél-alföldi gazdálkodók kedélyét kicsit lehűtötte az a kijelentés, mely szerint nem tisztán tőkével szállnának be a hazai vállalkozásokba, hanem inkább a módszert, a tudást hoznák. Később, kis lépésekkel építkoznének. S ahogyan minden külföldi, ő is szívélyesen invitálta a résztvevőket hazájába: „jöjjenek mindig a Nap irányába.”

Bevásárlóközpont

Eliezer Kadmon úr, a Gowpek Ltd. magyarországi képviselője, illetve a Prode-

xim izraeli—magyar külkereskedelmi rt. igazgatósági elnöke — bár nevéből ez nem derül ki — magyar származású, s nyelvünket is jól beszéli. Ő már tényekről is beszámolhatott. Úgy tűnik, semmi sem „menti meg” Szegedet egy 16 ezer négyzetméteres, száz egynéhány üzlethelyiségből álló izraeli bevásárlóközponttól, amely körül a tervek szerint 1200 parkolóhelyet is kialakítanak. Mindezt az E5-ös út mellett, az orosz laktanya közvetlen közelében. Itt minden egy helyen lesz: posta, bank, utazási iroda, mozi, zither, szórakoztató központ stb. Ilyen Budapesten sincs, így Szeged ezzel „a térképre kerülhet”. Vállaltuk még további két üzletközpontot tervez hazánkban, egyet Miskolcon, egyet pedig a fővárosban.

Eliezer Kadmon urat a szünetben arról kérdeztük, mikor írják alá a végleges szerződéseket?

— Reméljük május végéig minden pecsét a helyére kerül. Először ennél sokkal korábbi időponttal számoltunk, de a politika mindkét országban mozgásban volt az elmúlt hónapokban. Ahogy önkönek, úgy nekünk sincs most kormányunk.

— Az első kapavágás?

— Még az őszi esők előtt hozzákezdünk az alapozáshoz, és attól számítva 14—16 hónap múlva már vásárlóközpont szeretnénk fogadni a város határában.

— Mekkora lesz a magyar részvétel?

— Kezdetben úgy képzeljük, hogy a városi tanács közmüvesített telekkel száll majd be, de később ebből pénzhiány miatt csak a telek maradt. Az infrastruktúra kiépítése is a mi feladatunk lesz.

— Ez a tanács az alapkövetelték már nem biztos, hogy hivatalban lesz.

A néppárti jelleg hozta a szavazatokat?

Az MDF „megközelítései”

Adott egy győztes párt, amely nevében is jelzi, sajátos alakulat: „fórum”. Azaz a „politikai szótár” szervezeteket „helyretevő” besorolását — párt, szövetség — sutba dobhatjuk. A Magyar Demokrata Fórum jellegzetességeit igyekezzük megragadni, mikor az eszmétörténeti szemrontokra (lásd: a lapunk április 14-ei számában megjelent interjút), vagy mint most, a történeti párhuzamokra irányítjuk figyelmünket. Arról, hogy párt-e, s ha igen, akkor milyen párt, van-e előképe a magyar történelemben az MDF-nek, Giczi Zsolttal, a JATE történelemszótár-szerzőjével és Löffler Tibor társadalomkutatóval beszélgettünk.

— A XX. századi magyar történelem nagy fordulataihoz mamutpártok, többféle érdekeket is kifejezőn akaró politikai alakulatok létrejöttébe kapcsolható. Gondolok a Bethlen-féle Egységes Párt-ra, vagy az 1945-ös választásokot megnyerő Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Pártra. A mostani képviselő-választást lehet-e úgy értékelni, hogy a rendszerváltás ismét egy mamutpárt győzelmével járt?

L. T.: — Meglepett volna, ha másképpen történik. Azon csodálkozunk, ha szűkebb értekréndű párt nyerte volna meg a választásokat. Éppen ezért azt kell különleges sajtóosságként kezelni, hogy a radikális, sokk-terápiás pi-

acpolitikát hirdető SZDSZ egymillió szavazatot kapott.

G. Zs.: — A tanácsköztársaságot követő időszakban nehezen tudtak létrehozni egy olyan, kormányzásra képes pártot, amely a Parlamentben többséget élvez. A bethleni konszolidáció mamutpártja az Egységes Párt. Az 1945-ös fordulatnak az a sajátossága, hogy a jobb-oldal pártjai nem indulhattak az országgyűlési választásokon, a Kisgazdapárt szippantotta magába ezeket az erőket, azaz egy speciális helyzet hozott létre mamutpártot. A mostani rendszerváltás alapvető jellegzetessége: az előző rendszer tagadása. Az a párt hódította

meg a szavazókat, amely vonzóbb programot, ígért-csokrot kínált. Tehát

AZ MDF-NEK NINCS ELŐKÉPE

a XX. századi magyar történelemben.

— Sokfélélt (adott esetben egymásnak ellentmondó dolgokat) ígér sokaknak (különböző rétegeknek) az MDF. Azt is mondhatjuk: összegyűjti a különböző érdekeket. Az MDF gyűjtőpárt?

L. T.: — Klasszikus értelemben a Független Kisgazdapárt 1945-ben, vagy az MSZMP tekinthető gyűjtőpártnak, mert a történelmi helyzet olyan volt, hogy ezek a pártok rákényszerültek arra, hogy különböző rétegeket magukba fogadjanak. A Kisgazdapártól már esett szó. Az MSZMP azért gyűjtőpárt, mert az egypártrendszer politikai szervezete, nagy általánosságban a baloldali gyűjtőpártja volt. Az, hogy a Fórum összegyűjti a különböző érdekeket, azt jelenti, hogy nem osztály- vagy érdekpárt, hanem néppárti jellegű politikai alakulat. A XX. században alakult ki ez a típusú politikai szervezet,

leginkább a szociáldemokrata pártokra jellemző. Lényeges sajátossága a néppártoknak, hogy nem kötelezik el magukat egy-egy réteg, ideológia vagy eszme mellett, hanem igyekeznek olyan ígéreteket tenni, mely az összes társadalmi rétegből szavazatokat hoz. Azaz, a néppárt felvállalja és képes is minden társadalmi réteg képviselőit.

— Tehát az MDF a mai modern nyugat-európai főmegpártokhoz hasonló. Mire most alakult ki Magyarországon ez a típusú politikai szervezet?

L. T.: — Az ok a többi pártban keresendő. A választásokon induló többi párt jobban körülhatárolható érdekek és értékek mentén szerveződik. Így azok az állampolgárok, akiknek nincsenek markáns érdekei, az MDF-re szavaztak.

— Am nem csupán különböző érdekek megjelenítését vállalja föl az MDF, hanem különböző ideológiai elemeknek összegyűlésére is késznek tűnik.

G. Zs.: — A párt arcvonalának, ideológiájának kialakítása

EKLETIKUS MÓDON

történik. Ezért sem rokonítható egyetlen XX. századi magyar politikai párttal sem az MDF. Például a két világháború közötti ideológia, a magyar keresztény-nemzeti gondolat bizonyos elemeit is föllelhetjük az MDF programjában.

L. T.: — Ugyanakkor a néppártiságból következik a társadalmi igazságosság elvének és értékeinek középpontba állítása, ami a Fórum baloldali jellegét igazolja. Felfogásom szerint nincs igazuk azoknak, akik evidenciaként kezelik, hogy az MDF jobbközép párt. Inkább balközép vagy centrista párt. Ezen beállítottságának köszönhető széles társadalmi bázisát. Ez az a jellegzetesség, amely — a leninvárosi megmozduláshoz hasonló — populizmust vált ki. Az MDF-abban az értelemben konzervatív párt, hogy a fontos értékek közé sorolja a családot, a vallásosságát, a kiegyensúlyozott társadalmi haladást, a nemzeti és kulturális tradíciók ápolását.

Újszászi Ilona